

евакуації. За останній час значно зріс досвід лікування вибухової травми, вогнепальних поранень, з якими викладачі раніше майже не зустрічалися. Це все дозволило застосувати його у навчальному процесі шляхом створення клінічних ситуаційних задач, практичних кейсів із представленням реальних фото- та відео матеріалів, як описової частини. Отриманий безцінний досвід та інформація звичайно враховується при навчально-методичній роботі викладачів. Крім того, залучення студентів у позаурочний час, на період канікул сприяє опануванню тих чи інших практичних навичок та професійних вмінь.

Таким чином, використання змішаної форми навчання з застосуванням отриманих матеріалів викладачами під час надання допомоги пораненим та залученням студентів до практичної допомоги покращить та забезпечить навчальний процес в умовах військового стану та дозволить студентам опанувати необхідні практичні навички з хірургії.

Каніковський О.Є., Карий Я.В., Шапринський Є.В.

Дистанційно-аудиторна форма навчання у надзвичайних умовах

Найважливішим завданням освіти є підготовка висококваліфікованих фахівців, особливо, у медицині. Нині медична освіта залишається однією із небагатьох, яку не можна отримати заочно. Однак, всесвітня пандемія, спричинена вірусом SARS-CoV-2 та повномасштабне вторгнення російських військ на територію України, внесла вагомі корективи в освітній процес.

У зв'язку з коронавірусною інфекцією з весни 2020 року ЗВО України працювали за дистанційною формою навчання. Перехід на дистанційне навчання став доволі серйозним випробуванням як для викладачів, так і студентів. Ще більшим випробуванням для освітнього процесу стала війна з р.ф. Після 24 лютого 2022 року в Україні було призупинено освітній процес на 2 тижні. З березня його було відновлено у дистанційному режимі в областях, де дозволяла безпекова ситуація. З початком війни дистанційне навчання дало можливість продовжувати освітній процес, а ЗВО адаптували до нових умов свої напрацювання, які були отримані під час пандемії.

У теперішній час в Україні навчальний процес залишається досить нестабільним через продовження війни. Деякі студенти були вимушені залишити свої домівки і зараз знаходяться за кордоном. Частина викладачів і студентів перебувають на тимчасово окупованих територіях, тому не завжди можуть долучитись до освітнього процесу. В областях, які знаходяться у відносній безпеці, рішення про можливість і формат проведення навчання приймають ЗВО та обласні держадміністрації.

У теперішніх умовах на території України, яка знаходиться у відносній безпеці, найбільш оптимальною є дистанційно-аудиторна форма навчання. Дистанційно-аудиторна форма навчання – це гібридне навчання, поєднання офлайн- і онлайн- навчання.

Підготовка висококваліфікованих медичних фахівців у першу чергу потребує аудиторного навчання. Саме «живе» спілкування викладача з студентами, можливість розгляду клінічних випадків, відпрацювання практичних навичок є невід'ємною частиною якісної підготовки майбутніх

фахівців. Також має значення стиль викладання, можливість донести інформацію у доступні форми, яка має бути ілюстрована відповідними клінічними випадками. Однак, майже щоденно в переважній більшості областей України оголошується повітряна тривога, під час якої студенти у супроводі викладача мають пройти в укриття. Це призводить до переривання навчання, але безпека всіх учасників освітнього процесу є основною.

З початком війни дистанційне навчання дало можливість продовжувати освітній процес. На сучасному етапі основою ефективного онлайн-навчання є наявність надійної платформи відеозв'язку. Таких платформ є багато (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, **Cisco Webex**, Moodle). Серед них платформа Microsoft Teams є найбільш оптимальною. Вона має сучасний інтерфейс, дає можливість сформувати і встановити зв'язок у групі, слідкувати за ходом наради, знайти необхідні онлайн-ресурси. Дистанційна освіта передбачає забезпечення доступу до електронної бібліотеки, освітнього вузівського ресурсу, навчально-методичних матеріалів кафедри. Перевагою дистанційної форми навчання є те, що вона може проводитись вдома, створюючи більш комфортні умови для навчання студентів, дає можливість безперервно підвищувати свій професійний розвиток, беручи участь у вебінарах, науково-практичних конференціях, онлан-школах і основне – це можливість проводити навчання у безпечному місці.

Підготовка висококваліфікованих медичних фахівців у першу чергу потребує аудиторного навчання. Можливість дистанційної форми освіти студентів медичних ЗВО є досить обмеженою. Тому в теперішніх умовах в Україні дистанційно-аудиторне навчання має право на існування, як альтернативне.

Каніковський О.Є., Сандер С.В., Бондарчук О.І., Андросов С.І.,
Павлик І.В., Маховський О.Л., Пунько Ю.А.

Оптимізації підготовки лікарів в умовах воєнного стану

В умовах воєнного стану особливо актуальними постають питання раціоналізації та оптимізації підготовки медичних спеціалістів усіх ланок.

В аспекті поточного дискурсу постає кілька ключових питань:

1. Забезпечення реалізації освітнього процесу в умовах максимально можливої безпеки (для здобувачів освіти та штату навчального закладу).
2. Перебудова навчальних програм згідно актуальних проблем воєнного часу.

З точки зору поставлених питань, нами вбачаються низка наступних варіантів вирішення їх:

А) Найбільш оптимальна та безпечна форма організації освітнього процесу в умовах воєнного стану — змішана. Корисними у цій ситуації будуть напрацьовані під час пандемії моделі поєднання дистанційного навчання у синхронному й асинхронному режимах та проведення частини занять в клініці для опрацювання навичок обстеження хворого та деяких інших практичних навичок. Оскільки використання групових, колективних форм роботи є ускладненим в умовах дистанційного навчання, варто робити акцент на